Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan MVWS

Deadline: 21 november 2022

Ontworpen door

Datum Document
-

Kenmerk
3468004-1039661-PDCV

Bijlage(n)
-

nota

(ter beslissing) BNC-fiche Commissievoorstel Raadsaanbeveling 107

1. Aanleiding

De Europese Commissie heeft op 14 oktober jl. een voorstel gepresenteerd ter herziening van Raadsaanbeveling 2022/107. De Raadsaanbeveling betreft een gecoördineerde aanpak van reismaatregelen voor reizen binnen de EU. Het ministerie van VWS heeft in afstemming met de ministeries van BZ, JenV, IenW, EZK en OCW een BNC-fiche opgesteld om de Kamer te informeren over het Commissievoorstel en de inzet van Nederland tijdens de Europese onderhandelingen over het voorstel. U wordt daarom gevraagd akkoord te gaan met doorgeleiden van bijgaand BNC-fiche naar de CoCo van 22 november en de MR van 25 november.

Eerder heeft u een kabinetsappreciatie ontvangen over het Commissievoorstel ter herziening van Raadsaanbeveling 2020/912 over reizen naar de EU. Deze ligt 18 november in de MR.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met doorgeleiden van bijgaand BNC-fiche naar de CoCo van 22 november en Ministerraad van 25 november.

3. Kernpunten

- In het voorstel wijst de Commissie op de disproportionaliteit van reisrestricties en benadrukt dat dergelijke restricties ter bestrijding van de coronapandemie enkel ingesteld dienen te worden als dat strikt noodzakelijk is ten behoeve van de publieke gezondheid. Om hier invulling aan te geven, benadrukt de Commissie dat lidstaten *in principe* geen reisrestricties dienen in te stellen ter bescherming van de volksgezondheid.

- Wel blijft het mogelijk voor lidstaten om bij een ernstige verslechtering van de epidemiologische situatie op gecoördineerde wijze maatregelen te treffen, bijvoorbeeld door de opkomst van de opkomst van een zorgwekkende virusvariant of wanneer de toegang tot de nationale gezondheidszorg in het geding is.
- Het oordeel ten aanzien van de proportionaliteit en subsidiariteit is positief.
- Na bespreking in de BNC op 16 november wordt het fiche ter instemming aangeboden aan de CoCo van 22 november en de MR van 25 november.

4. Toelichting

Kern van het voorstel

- De dominantie van de omikronvarianten, gecombineerd met de relatief hoge immuniteit onder de Europese bevolking als gevolg van vaccinatie en doorgemaakte infectie en de minder hoge druk op de zorgketens, maakt dat de Commissie de huidige Raadsaanbeveling niet langer vindt passen bij de epidemiologische situatie. Op 14 oktober jl. heeft de Europese Commissie daarom een voorstel gepresenteerd voor Raadsaanbeveling 2022/681 ter wijziging van Raadsaanbeveling 2022/107 betreffende een gecoördineerde aanpak om het vrije personenverkeer te faciliteren gedurende de COVID-19-pandemie.
- De Commissie wijst op het gegeven dat de coronapandemie niet voorbij is en dat het ontstaan van een verslechterde epidemiologische situatie, bijvoorbeeld als gevolg van het ontstaan van een nieuwe zorgwekkende variant (VOC), niet uitgesloten is. Om die reden stelt de Commissie dat een aanpassing van de gemeenschappelijke aanpak in tijden van de coronapandemie noodzakelijk is, zodat het vrij verkeer zo veel als mogelijk gefaciliteerd wordt en bij verslechtering van de epidemiologische situatie de noodzakelijke maatregelen getroffen kunnen worden in Europees verband.
- De Commissie onderscheidt in haar voorstel twee situaties waarin het noodzakelijk kan zijn om reisrestricties in te stellen. Het kan enerzijds gaan om een ‘ernstig verslechterde epidemiologische situatie’ waarbij de status van en toegang tot de nationale gezondheidszorg een leidende indicator is. Het staat lidstaten in dit scenario vrij om, mits onderbouwd, aan reizigers een Digitaal Coronacertificaat (DCC-bewijs) te vragen. Anderzijds onderscheidt de Commissie het scenario waarin een zorgwekkende variant van het coronavirus gedetecteerd is in het buitenland, of indien een ernstige verslechtering van de epidemiologische situatie in het buitenland de circulatie van een zorgwekkende variant aldaar suggereert. In dit scenario kunnen lidstaten zwaardere maatregelen instellen om de verspreiding van deze variant te vertragen, zoals een quarantaineplicht.
- Indien lidstaten besluiten om maatregelen te treffen, stelt de Commissie voor om, naast reeds bestaande uitzonderingscategorieën waaronder grenswerkers, reizigers met een essentiële functie of behoefte uit te zonderen.
- Daarnaast stelt de Commissie voor om de zogenoemde ‘traffic light map’ die het ECDC vanaf oktober 2020 tot juli 2022 publiceerde en sindsdien tijdelijk heeft opgeschort, officieel te beëindigen.

Beoordeling: positief

- Het kabinet staat positief tegenover de beschreven voorstellen door de Commissie. Wel heeft het kabinet nog een aantal vragen en ziet het kabinet het voorstel graag op een aantal punten gewijzigd.

Belangrijkste aandachtspunten en kern van de Nederlandse inzet:

- In zeer uitzonderlijke situaties zouden lidstaten aan reizigers enkel een testbewijs moeten kunnen vragen. Het gaat hier specifiek om een situatie waarin bescherming door vaccinatie en opgebouwde immuniteit onvoldoende is om transmissie van het virus of ernstige ziekte als gevolg van een infectie te verminderen.
- Wij zouden ook graag een wijziging zien van de geldigheidsduur die de Commissie aan testbewijzen uitgegeven op basis van negatieve NAAT-testen en antigeentesten heeft gekoppeld. Wij stellen voor om deze wat NAAT-testen betreft te wijzigen naar maximaal 48 uur voor *vertrek*, en wat antigeentesten betreft naar maximaal 24 uur voor *vertrek*. Zo wordt het risico op een infectie tussen het moment van de testafname en de controle op het testbewijs voorafgaand aan de reis aanzienlijk tegengegaan.
- In het voorstel ontbreekt een duidelijk omschreven rol voor de geïntegreerde regeling politieke crisis-respons (IPCR) van de Raad. Om die reden zetten we in op een duidelijk geformuleerde rol voor de IPCR zodat bij activering van het 'noodremmechanisme' lidstaten binnen korte tijd op EU-niveau gecoördineerde maatregelen kunnen treffen.
- Een aantal categorieën reizigers dient uitgezonderd te worden van reisbeperkende maatregelen met het oog op hun essentiële functie of behoefte. Om die reden steunen we de voorgestelde uitzonderingslijst. Wel is het van belang dat deze lijst zo kort mogelijk dient te zijn, om zo de effectiviteit van de getroffen maatregelen te kunnen waarborgen.
- De Commissie vraagt lidstaten bij het treffen van maatregelen om een duidelijke onderbouwing. Onduidelijk is het welke vorm en inhoud een dergelijke onderbouwing moet krijgen en op welke wijze de Commissie van lidstaten verwacht dat zij een dergelijk assessment maken.

a. Draagvlak politiek

Recentelijk is er weinig politieke aandacht geweest voor dit dossier. Wel heeft de VVD-fractie een vraag gesteld over de relatie tussen de grondslagen voor inreisverplichtingen in de Eerste tranche herziening Wpg en geldende afspraken op Europees niveau.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

n.v.t.

c. Financiële en personele gevolgen

Het Commissievoorstel heeft geen directe financiële en/of personele gevolgen. Eventuele budgettaire gevolgen voor Nederland, zoals uitvoeringskosten die voortvloeien uit de nationale implementatie van maatregelen in het kader van het internationaal reisverkeer, worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline. Het ministerie van VWS houdt hiermee rekening op de begroting.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
De in het voorstel genoemde maatregelen, zoals een testverplichting en quarantaineplicht, kunnen op dit moment niet worden ingesteld. Wel zijn deze maatregelen onderdeel van de Eerste tranche herziening Wpg.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Het BNC-fiche is afgestemd met de ministeries van BZ, IenW, JenV, EZK, Fin, OCW, SZW en de VNG en binnen VWS met WJZ en FEZ. Het fiche is besproken in de BNC van 16 november en ligt in de CoCo van 22 november.

f. Gevolgen administratieve lasten
n.v.t.

g. Toezeggingen
n.v.t.

h. Fraudetoets
n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.